

Турійська ЗОШ І-ІІІ ст.

РОБОТА З БАТЬКАМИ

**ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ НА ОСНОВІ
ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ**

Підготувала Антоновська І.Я.

2013 р

Не секрет, що робота вчителя не може бути високоефективною, якщо він не дотримуватиме тісних контактів з батьками. Цей напрям роботи можна вважати найскладнішим. Соціальні психологи стверджують: якщо сім'я зацікавлена у вихованні дитини, то сили школи потроюються, а якщо такий союз слабкий, або ж не склався взагалі, сили школи зменшуються на половину, а то й на дві третини. Більшість сучасних батьків висловлюють бажання виховувати своїх дітей на принципах християнської моралі і потребують підвищення своїх знань з окресленої теми. Отже, перед педагогами постає проблема організації батьківської педагогічної просвіти у вихованні в дітей високої духовності.

Зазвичай педагогічною просвітою батьків займається класний керівник за умови, якщо вчитель – непересічна, морально чиста особистість, яка може бути взірцем у поведінці. Адже « ніхто не може зробити людину мудрою, окрім мудрого, ніхто – красномовною, окрім красномовного, ніхто – моральною і благочестивою, якщо неморальним і неблагочестивим є сам учитель» (Я. А. Коменський).

Ознайомлення батьків з основами християнського виховання дітей може здійснюватися лише за умови міжконфесійності. Робота з сім'єю у цьому напрямі має базуватися як на загальнонаукових, так і психолого – педагогічних знаннях. Провідним принципом як наукової, так і християнської педагогіки є принцип гуманізму. Оскільки любов до ближнього, до всіх людей, що нас оточують, є основою християнського вчення. Враховуючи цей принцип, робота з підлітками і батьками має вибудовуватися на положенні про те, що християнські моральні цінності (любов, доброта, милосердя, совість, справедливість) є тими універсальними гуманістичними постулатами, які справляють значний вплив на духовний світ дитини. За такого підходу дитина є найвищою цінністю виховання, ціннісне ставлення до неї виявляється в любові, визнанні її індивідуальності й особистісної моральності.

Пам'ятка, для батьків, які виховують підлітка

Виховання – важка справа, а виховання підлітка – важка подвійно.

Поради батькам

1. Фізичні покарання для підлітка недоцільні.
2. Строго встановлені межі і страх перед покаранням забезпечують безпеку нашим дітям.
3. Позитивні стосунки не менш важливі, аніж покарання. Підліток повинен знати, що відповідальна поведінка буде нагороджена розширенням сфери прав.
4. Не можна принижувати гідності підлітка; навіть караючи дитину, поважайте її особистість.
5. Дуже чітко визначте ті привілеї, якими ви нагородите дитину в разі її відповідальної поведінки, і ті негативні наслідки, які можуть бути в разі її безвідповідальної поведінки.
6. Будьте справедливі і послідовні. Якщо ви «перегнули палицю», не соромтеся попросити вибачення.
7. Мета покарання – виховати самостійність, навчити наших дітей відповідальності, підготувати їх до самостійного життя.
8. Просіть Бога про мудрість.

Батьківські збори «Духовний світ підлітка»

План

1. Ціннісні орієнтації підлітків, їх нестабільність і залежність від актуального морального зразка.
2. Вплив на формування ідеалів підлітка способу життя сім'ї, особистого прикладу батьків, оточення ровесників.
3. Псевдоідеали підлітків, як їх уникнути.
4. Контроль батьками телепередач і відеофільмів, як дивляться діти.
5. Як спрямувати енергію підлітка в правильне русло.
6. Характер спілкування і взаємин у родині, їх вплив на виховання дітей.

«Легідна відповідь гасить гнів,
дражливе слово викликає лютість»
(Приповістки Соломона. Біблія)

Завдання для самотійної роботи батькам

1. Спробувати за тиждень (і надалі) використовувати у спілкуванні з сином (донькою) якнайчастіше такі висловлювання:
  - Як добре, що в мене такий син (донька), як ти!
  - Чим я можу допомогти тобі?
  - Будь – ласка, допоможи мені!
  - Щоб я без тебе робив(ла)!
  - Який ти молодець.
2. Проаналізувати, чи покращились і наскільки ваші взаємини з дитиною.

Додатковий матеріал для заняття.

Британський психолог Герц дослідив, якими хочуть бачити батьків діти. Він опитав 100000 дітей віком від 8 до 14 років і попросив їх скласти список правил для батьків.

1. Не сваріться при дітях.
2. Не обманюйте дітей.
3. Завжди відповідайте на запитання своїх дітей.
4. Поводьтеся з усіма дітьми лагідно.
5. Будьте терплячими один до одного.
6. Підтримуйте з дітьми дружні стосунки.
7. Не лайте і не карайте своєї дитини в присутності її друзів.
8. Зустрічайте друзів своїх дітей як бажаних гостей.
9. Зосередьтеся на позитивних якостях своєї дитини, не перебільшуйте її вад.
10. Будьте постійними в почуттях і намірах.

Практикум

Тест «Чи вмієте ви слухати свою дитину?»

Інструкція

На 10 запитань треба дати відповіді, що оцінюються так: «майже завжди» – 2 бали, «у більшості випадків» - 4 бали, «іноді» - 6 балів, «рідко» - 8 балів, «майже ніколи» - 10 балів.

Запитання

1. Чи намагаєтеся ви якомога швидше припинити розмову з дитиною в тих випадках, коли тема вам не цікава?
2. Чи дратують вас манери сина чи доньки під час спілкування?
3. Чи може невдале висловлювання (неввічливе звертання) підлітка спровокувати вас на різкість чи грубість?
4. Чи уникаєте ви розмов із товаришем вашої дитини, який чимось вам не подобається?
5. Чи маєте ви звичку перебивати того, хто говорить?
6. Чи робите ви вигляд, що уважно слухаєте сина (доньку), а самі думаєте зовсім про інше?
7. Чи змінюєте ви тон розмови, свій голос, вираз обличчя залежно від того, хто ваш співрозмовник?
8. Чи змінюєте ви зміст розмови, якщо ваш підліток торкнувся неприємної для вас теми?
9. Чи виправляєте ви сина (доньку), якщо в їх мовленні трапляються неправильно вимовлені слова чи назви?
10. Чи буває у вас поблажливий тон із відтінком зневаги й іронії стосовно того, про кого ви говорите з дитиною?

Обробка, інтерпретація.

Педагог пропонує батькам підрахувати бали. У того, хто набрав понад 62 бали ступінь розвитку слухання вищий від середнього. Тим, у кого менше, ніж 55, треба бути більш толерантними, стриманими до співбесідника. Загалом, чим більше балів, тим вищий ступінь уміння слухати.

Сім'я – це школа життя, а дитину у стінах цього навчального закладу можна порівняти зі шматками глини. Чим старші вони стають, тим більше не піддаються «обробці», хоч «гончар» не перериває процесу формування,

намагаючись використати всі до останнього резерви пластичності матеріалу, ще здатного приймати бажану форму.

Не минає і дня без того, щоб батько не наклав відбиток на дитячі душі своїми висловлюваннями, оцінками, способами поведінки і повчаннями. Усе це в один прекрасний день підсвідомо ввійде і в їхні звички.

Ставлення дитини до світу і її система цінностей відображають ту реальність, яка найчастіше передається через домашній устрій, характер, стиль життя.

Практикум

Аналіз виховної ситуації

12 – річний син має бажання допомогти батькові відремонтувати велосипед. Звісно, з цим завданням батько швидше може впоратися сам (адже синові потрібно показувати і розказувати, як правильно зробити ремонт). Мудрий батько в цій ситуації може дати синові декілька уроків. Так встановлюючи разом з батьком причину поломки, дитина отримує знання й досвід зі сфери технічної діагностики, а вибір інструментів, потрібних для ремонту, додасть їй навичок ведення підготовчих робіт. У ході роботи мудрий батько продемонструє зразок якісної праці, даючи синові урок відповідального ставлення до справи і навчаючи його працювати не будь-як, а якісно і відповідально. Після закінчення ремонту, під час прибирання робочого місця дитина вчиться акуратного поведіння як із технікою, так і з інструментами.

Тема: Моделі батьківського виховання

Шановні батьки! Користуючись поданою таблицею визначте власний стиль виховання за такими запитаннями:

1. Яка з цих моделей властива вам?
2. Де порушена рівновага у вашій сім'ї?
3. Ознайомтеся з порадами фахівців, як повернути втрачену рівновагу?
4. Обговоріть усі ці моделі в сім'ї (з чоловіком, дружиною) і разом визначте проблемні місця у вихованні. Обговоріть удвох, як їх усунути – за умови взаємної поваги і толерантності.

Негативні моделі батьківського виховання:

Уседозволеність, надмірна опіка, надмірне повчання, «батьки – маніпулятори», батьки – «диктатори», «батьки – квочки», батьки, непослідовні у своїх діях. Наприклад, не послідовні батьки кидаються від однієї системи виховання до іншої і сьогодні дитині дозволяється все, а завтра «правлять залізною рукою». Підліток розгублений, не знає, що від нього вимагають, йому, як правило, властива невпевненість в собі.

Причина – батьки самі добре не знають, як виховувати дитину, часто вони «раби свого настрою»

Як відновити втрачену рівновагу?

Мудрі батьки повинні разом вирішити, якої ж тактики виховання їм дотримуватися. Правила встановлюються раз і назавжди і мають дотримуватись обов'язково. Якщо підліток порушив правила, перш ніж сварити його, переконайтеся в тому, чи він знав, що робив.

Треба завжди пам'ятати

Сім дарів Святого Духа

1. Мудрість	5. Знання
2. Розум	6. Побожність
3. Рада	7. Страх Божий
4. Мужність	

Сім діянь тілесного милосердя

1. Нагодувати голодного
2. Напоїти спраглого
3. Вдягнути убогого
4. Відвідати ув'язненого
5. Відвідати хворого
6. Прийняти в дім подорожнього
7. Поховати померлого

Сім діянь духовного милосердя

1. Навернути грішника
2. Навчити нерозумного
3. Подати добру пораду в сумніві
4. Молити Бога за спасіння ближнього
5. Потішити сумного
6. Терпеливо зносити кривду
7. Прощати кривду винуватцям нашим.

Дванадцять плодів Духа Святого Любов

1. Надія
2. Віра
3. Спокій
4. Радість
5. Довготерпіння
6. Доброчинність
7. Милосердя
8. Покірність
9. Стриманість
10. Лагідність
11. Щедрість

Дванадцять головних гріхів

1. Гордість
2. Ненависть
3. Ненаситність
4. Нечистота (тіла й душі)
5. Обжерливість і пияцтво
6. Гнів
7. Злість
8. Лихослів'я
9. Заздрість
10. Жорстокість
11. Лицемірство
12. Лінощі